

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 567/2022 vp

## Vastaus kirjalliseen kysymykseen taloustaitojen merkityksestä mielen- terveydelle

### Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Marko Kilven /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 567/2022 vp:

Onko hallituksessa ymmärretty talouden ja mielenterveyden monisyiset yhteydet toisiinsa ja niiden merkitykset ja vaikutukset yhteiskunnassa ja

mitä hallitus aikoo tehdä mielenterveyden ja kansalaisten henkilökohtaisten taloustaitojen vahvistamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pääministeri Marinin hallitusohjelman yhtenä strategisena kokonaisuutena on ”Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi”. Tämän strategisen kokonaisuuden tavoitteet ja keinot tuovat esille laajasti tavoitteita ja keinoja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen myös hyvinvointitalouden näkökulmasta.

Hallitusohjelman mukaisesti on laadittu laaja-alainen Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030, jossa mielenterveys nähdään ihmisten ja yhteiskunnan pääomana, jota voidaan vahvistaa ja edistää. Strategian lähtökohtana on, että mielenterveys vaikuttaa kaikkeen terveyteen ja sosiaaliseen ja taloudelliseen hyvinvointiin. Mielenterveyspalvelut sisältäen ehkäisevät palvelut uudistuvat tulevien hyvinvointialueiden myötä ja uudistuksessa on kiinnitetty erityistä huomiota palvelujen parempaan saavutettavuuteen ja laatuun. Uudistettu mielenterveys- ja päihdelainsäädäntö tukee uudistuksen tavoitteita. Lisäksi hallituskaudella on julkaistu Kansallinen lapsistrategia, jossa tunnistetaan hyvän mielenterveyden perustan rakentamisen merkitys lapsuudessa. Mielenterveyttä tukevilla toimilla ja häiriöiden varhaisella tunnistamisella ja hoitamisella on olennainen merkitys lasten hyvinvoinnin kannalta.

Hallituskauden aikana on laadittu Kansallinen talousosaamisen strategia, vahvistettu talous- ja velkaneuvontaa, lisätty neuvonnan saatavuutta erityisesti sähköisillä palvelukanavilla ja poistettu palvelun esteitä. Yksi uusista palvelukanavista on talousneuvola, jonne kansalainen voi tulla myös yhdessä tukihenkilönsä kanssa. Lisäksi eduskunta on keväällä hyväksynyt luottotietolain muutokset, joilla lyhennetään eräiden yleisimpien maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikoja. Muita

hallituskaudella jo toteutettuja toimia ovat yrityssaatavien perintäkulujen enimmäismäärästä ja positiivisesta luottotietorekisteristä säättäminen sekä yksityishenkilön velkajärjestelyyn tehdyt huomattavat helpotukset.

Mielenterveysstrategian toimeenpanossa on käynnistetty yhteensä 15 mielenterveysosaamisen vahvistaminen kunnissa -hanketta. Ne ovat matalan kynnyksen hankkeita, joissa on keskeistä asiakasosallisuus ja eri toimijoiden välinen monialainen yhteistyö. Näistä 11 jatkaa myös ensi vuonna. Nuorten työpajat ja etsivä nuorisotyö järjestävät nuorille ryhmätoimintana taloustaitojen lisäämistä. Opetus- ja kulttuuriministeriö on juuri myöntänyt valtionavustusta valtakunnallisille hankkeille, joiden tavoitteena on edistää alle 29-vuotiaiden nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitoja.

Peruskoulujen ja lukioden kaikille oppilaille ja opiskelijoille yhteisen yhteiskuntaopin oppiaineen tavoitteista ja sisällöistä noin puolet on talouskasvatusta. Perusopetuksen opetussuunnitelman ”Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot” -osaamisalueen lähtökohtana on opastaa oppilaita kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun.

Lukion kaikille yhteinen taloustieteisiin pohjautuva yhteiskuntaopin Taloustieto-opintojakso johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Yhtenä sisältöalueena on oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen.

Kaikkien ammatillisten perustutkintojen tutkinnon perusteisiin sisältyy ”Yhteiskunta- ja työelämäosaamisen” tutkinnon osa, jonka osa-alue ”Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen”, sisältää ”Oman talouden suunnittelu ja talouteen liittyvien riskien arviointi” -kokonaisuuden. Osa-alue on kaikille perustutkinnon suorittajille pakollinen.

Yhteisöllinen työ on koulun arjessa tapahtuvaa mielenterveyden edistämistä ja sitä toteutetaan osana laaja-alaisia osaamisia sekä eri oppiaineiden opetusta. Parhaimmillaan yhteisöllinen työ on koulun toimintakulttuurin kehittämistä välittäväksi ja turvalliseksi, rehtorin johdolla ja yhdessä oppilaiden, opiskelijoiden, vanhempien ja henkilöstön kanssa.

Helsingissä 17.11.2022

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru